

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาหาความสัมพันธ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุและปัจจัยที่เกี่ยวข้องในพนักงานอุตสาหกรรมอาหารทะเลบรรจุกระป๋อง จังหวัดสงขลา กลุ่มตัวอย่างเป็นพนักงานที่ปฏิบัติงานในแผนกการผลิตของอุตสาหกรรมอาหารทะเลบรรจุกระป๋องขนาดใหญ่แห่งหนึ่ง ในขั้นตอนการตัดแต่งวัตถุดิบ การตัดแต่งทำความสะอาดวัตถุดิบ การบรรจุและการปิดฉลากและบรรจุกล่อง กลุ่มตัวอย่างจำนวน 366 คน ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในแผนกผลิตตามสะดวก (convenience sampling) รวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ถึง เดือนมีนาคม พ.ศ. 2550

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์พฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน สร้างขึ้นจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ข้อมูลทั่วไป พฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ .94 ทดสอบค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาคได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์พฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุโดยรวมเท่ากับ .71 และค่าความเชื่อมั่นของพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุรายด้าน ประกอบด้วย ด้านการไม่ใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลเท่ากับ .75 ด้านการใช้เครื่องจักร/อุปกรณ์ที่ไม่ถูกวิธีเท่ากับ .67 และด้านการไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบความปลอดภัยในการทำงานเท่ากับ .78 ส่วนค่าความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุโดยรวมเท่ากับ .86 และรายด้าน ได้แก่ ด้านทัศนคติต่อการป้องกันอุบัติเหตุเท่ากับ .70 ด้านความพึงพอใจในงานเท่ากับ .71 และ ด้านสิ่งแวดล้อมเท่ากับ .81 หลังจากนั้นนำไปรวบรวมข้อมูล

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 75.40 มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานโดยรวมในระดับปานกลางและอีกร้อยละ 12.30 มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุจาก

การทำงานโดยรวมในระดับสูง เมื่อพิจารณาพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 38.80 มีพฤติกรรมเสี่ยงด้านการไม่ใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลในระดับปานกลาง อีกร้อยละ 16.39 มีพฤติกรรมเสี่ยงด้านการไม่ใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลในระดับสูง กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 43.17 มีพฤติกรรมเสี่ยงด้านการใช้เครื่องจักร/อุปกรณ์ที่ไม่ถูกวิธีในระดับปานกลาง ในขณะที่ร้อยละ 22.68 มีพฤติกรรมเสี่ยงด้านการใช้เครื่องจักร/อุปกรณ์ที่ไม่ถูกวิธีในระดับสูง และกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 63.39 มีพฤติกรรมเสี่ยงด้านการไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบความปลอดภัยในการทำงานระดับปานกลาง อีกร้อยละ 20.49 มีพฤติกรรมเสี่ยงด้านการไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบความปลอดภัยในการทำงานระดับสูง

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 43.44 มีคะแนนทัศนคติต่อการป้องกันอุบัติเหตุในระดับปานกลาง อีกร้อยละ 41.53 ของกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนทัศนคติต่อการป้องกันอุบัติเหตุในระดับสูง กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 61.75 มีความพึงพอใจในงานอยู่ในระดับสูง ในขณะที่ร้อยละ 30.87 ของกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในงานในระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ พบว่า มากกว่าสองในสามของกลุ่มตัวอย่าง (ร้อยละ 70.77) มีปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง อีกร้อยละ 24.86 มีปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับสูง

ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ทัศนคติต่อการป้องกันอุบัติเหตุ ($r_s = -.31$) ความพึงพอใจในงาน ($r_s = -.17$) และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ($r_s = -.23$) มีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อคติที่อาจเกิดขึ้นจากการวิจัย

ข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้อาจมีความคลาดเคลื่อนหรือข้อจำกัดที่ต้องพิจารณาในประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ ระเบียบวิธีวิจัย และวิธีการรวบรวมข้อมูล การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาระยะสั้น (cross-sectional descriptive study) ซึ่งประเมินพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุของกลุ่มตัวอย่างเพียงครั้งเดียว ข้อมูลที่ได้อาจมีความคลาดเคลื่อนเมื่อเทียบกับการศึกษาไปข้างหน้า (prospective study) เพราะการศึกษาไปข้างหน้าจะทำให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุที่มีความถูกต้องกว่า รูปแบบการศึกษาที่วัดเพียงครั้งเดียว และการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ใช้วิธีการสัมภาษณ์เพียงอย่าง

เดียว ข้อมูลที่ได้เป็นข้อมูลทางอ้อมที่มาจากการรับรู้หรือความเข้าใจของผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่งอาจคลาดเคลื่อนได้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1. ด้านการปฏิบัติการพยาบาลทางด้านอาชีวอนามัย ผลการวิจัยที่ได้สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน สำหรับพยาบาลอาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม ในการกำหนดแนวทางในการจัดบริการด้านความปลอดภัยในการทำงาน โดยเฉพาะการป้องกันและลดพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน การจัดบริการดังกล่าวควรเน้นพฤติกรรมที่ยังเป็นปัญหาสำหรับคนทำงาน ในประเด็นการไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบความปลอดภัยในการทำงาน เช่น การไม่แจ้งหัวหน้างาน เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่เกือบเกิดอุบัติเหตุ หรือเมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ได้รับบาดเจ็บเล็กน้อย และการดื่มแอลกอฮอล์ก่อนทำงานหรือกินยาที่ทำให้เกิดอาการง่วง ซึ่งการที่จะลดพฤติกรรมเสี่ยงดังกล่าว ควรตระหนักหรือคำนึงถึงการปรับเปลี่ยนปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ โดยการให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุในการทำงาน การปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานและสภาพสิ่งแวดล้อมในการทำงาน เพื่อนำไปสู่การมีพฤติกรรมการทำงานที่มีความปลอดภัย

2. ด้านการบริหาร นำข้อมูลที่ได้เป็นแนวทางสำหรับสถานประกอบกิจการ เพื่อกำหนดนโยบายด้านการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน นโยบายการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อการป้องกันอุบัติเหตุ เช่น การป้องกันการเกิดอุบัติเหตุควรมีการร่วมมือกันทั้งสถานประกอบกิจการและพนักงาน การใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการทำงาน ส่วนนโยบายที่เอื้อให้พนักงานเกิดความพึงพอใจในงาน เช่น ควรมีการชี้แจงเกี่ยวกับกฎระเบียบข้อบังคับในการทำงานอย่างชัดเจน การกำหนดระยะเวลาการทำงานที่เหมาะสม เพื่อลดความเมื่อยล้าจากการทำงาน รวมทั้งนโยบายการปรับปรุงด้านสิ่งแวดล้อมในการทำงาน เนื่องจากพนักงานมีการทำงานในท่าทางที่ซ้ำซาก และยืนทำงานต่อเนื่องมากกว่า 4 ชั่วโมง ดังนั้นควรมีการมอบหมายงานตามความถนัดของพนักงาน หรือจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานให้มีความเหมาะสม เพื่อลดปัจจัยที่จะนำไปสู่พฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงาน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการรวบรวมข้อมูลทางปรนัยร่วมกับข้อมูลทางอัตนัย โดยในประเด็นของพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุควรมีการประเมินโดยวิธีการสังเกต เพื่อนำข้อมูลมาใช้นัยกับข้อมูลทางอัตนัยที่ได้จากการสัมภาษณ์ ซึ่งจะทำได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องและชัดเจนมากขึ้น
2. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการส่งเสริมพฤติกรรมการทำงานที่ปลอดภัยของพนักงานในอุตสาหกรรมอาหารทะเลบรรจุกระป๋อง เพื่อป้องกันและลดการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน